

Mladinsko evropsko prvenstvo letalskih modelarjev

BOGDAN LEMUT

V dneh od 7. do 14. julija je na terenih pri vasi Černogorovo v bližini mesta Pazardžik, kakih 110 km jugovzvodno od bolgarske prestolnice Sofija, potekalo evropsko mladinsko prvenstvo letalskih modelarjev s prosto letečimi modeli kategorij F1A, F1B in F1P. Udeležila se ga je tudi slovenska mladinska reprezentanca, v kateri so bili žal le tekmovalci v kategoriji F1A. Sestavljali so jo tekmovalci Črt Šiftar (RŠD ŠTART, Polana), Miha Lemut (Društvo modelarjev Pomurja, Murska Sobotna) in Luka Bitežnik (Goriški klub mladih tehnikov, Nova Gorica), vodja ekipe Jože Titan (AK Murska Sobotna), trije pomočniki in nekaj spremljevalcev. Tekmovalci so v pripravljalnem obdobju nastopili na več domačih tekmovanjih v okviru slovenskega pokala Letalske zveze Slovenije kot tudi na nekaj tekmovanjih za svetovni pokal Mednarodne letalske zveze FAI, kjer so dosegali odlične rezultate, kar je bila dobra napoved za nastop na evropskem prvenstvu. Priprave na tekmovanje so potekale individualno, saj so tekmovalci doma na različnih koncih Slovenije. Nekaj dni pred začetkom evropskega prvenstva se je ekipa udeležila tudi tekmovanja za svetovni pokal Sofia Cup, tekmovanje pa izkoristila za spoznavanje doslej nepoznanega terena. Luka Bitežnik je med mladinci v kategoriji F1A osvojil 2. mesto, zmagal pa je v enaki konkurenci kategorije F1H.

Evropska mladinska prvenstva potekajo vsako drugo leto, letošnjega v organizaciji Bolgarske zveze letalskih modelarjev se je po podatkih organizatorjev udeležilo 80 tekmovalcev iz 16 držav. Teren, na katerem so tekmovali mladi evropski modelarji s prosto letečimi modeli, leži nekoliko višje, na vzpetini z umetnim zadrževalnikom vode, iz katerega so speljani kanali za namakanje polj. Travnati del terena predstavljata dve pristajalno-vzletni stezi vzletišča za letala, ki skrbijo za škropljenja kmetijskih zemljišč v okolici. V obeh smereh je ob stezah približno 0,5 x 2 km travnišča, ki ga obkrožajo polja s pšenico, koruzo in sončnicami. Slovenska ekipa je dni med tekmovanjem za svetovni

Celotna ekipa Slovenije s pomočniki in spremljevalci

Slovenski kotiček ob tekmovališču

Vsak tekmovalec lahko uporablja največ štiri modele, nekateri so primerni le za določene vremenske razmere.

Pred vsakim startom sta potrebna pregled in prilagoditev modela trenutnim letalnim pogojem

Programiranje elektronskega vezja za krmiljenje modela

Z modelom na vrvi

pokal in evropskim prvenstvom izkoristila za dodaten trening. Ob tem so fantje spoznavali precej posebne zračne pogoje terena z ozkimi stebri termike.

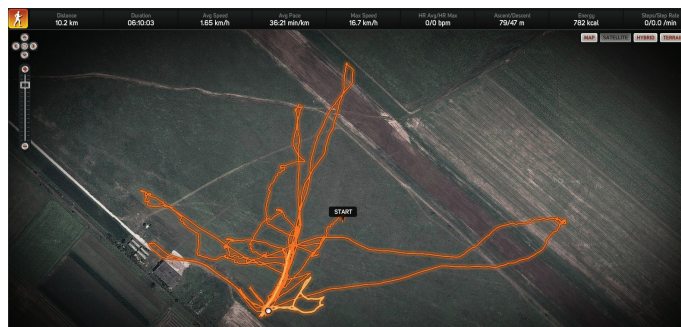
Po tradiciji je bila tekma v kategoriji F1A (jadralni modeli z vleko s 50-m vrvmi) na vrsti prva. Nebo nad tekmovališčem so občasno prekrivali oblaki, ki so prinašali tudi bolj vetrovna obdobja, po 4. turnusu pa je bilo tekmovanje zaradi močnega dežja tudi prekinjeno za dve uri. Modeli so v vetru leteli precej daleč, tudi do 4 km, zato je tekmovalcem prišla prav podpora ekipa, ki je poskrbela za pravočasno vračanje modelov za naslednje starte. Kljub nekaj dodatnim težavam z modeli so se po sedmih turnusih glavnega dela tekmovanja slovenski reprezentanti odlično odrezali in dosegli skoraj popoln rezultat, le Mihi so v enem od turnusov zmanjkale štiri sekunde, kar pa je vseeno zadoščalo, da je Slovenija osvojila ekipno prvo mesto s 25 sekundami prednosti pred Češko republiko na drugem in 65 sekundami pred Litvo na tretjem mestu. Črt in Luka sta se v nadaljevanju za posamične uvrstitve v tako imenovanem fly-offu na daljši čas letenja modelov pomerila še z osmimi

drugimi mladinci, ki so dosegli maksimalne čase v sedmih turnusih. Evropski prvak je postal Nikita Tsikolenko iz Rusije, drugi je bil njegov ekipni kolega Mikhail Bannikov, tretja pa mlada litovska modelarka Milda Jakutyte. Luka Bitežnik je na koncu zasedel odlično 5. mesto, Črt Šiftar 8. in Miha Lemut 11. mesto med 36 tekmovalci iz 14 držav.

Naslednja dva dneva je na istem terenu potekalo še tekmovanje v kategorijah F1B (modeli s pogonom z gumo) in F1P (pogon z eksplozijskim motorčkom z omejenim časom delovanja), v katerih v Sloveniji žal nimamo mladinskih tekmovalcev. Slovenska ekipa je dneve čakanja na uradno podelitev, ki tradicionalno poteka na sklepni slovesnosti, ob koncu prvenstva izkoristila za turistični ogled tega dela Bolgarije in treninge. Organizatorjem se je žal zgodila majhna nerodnost, saj so uradno podelitev izvedli dan prej, kot je bilo načrtovano v koledarju tekmovalca, na dan, ki je bil sicer predviden kot rezervni dan za primer težav z vremenom, vendar o tem niso obvestili vseh reprezentanc, med drugim tudi naše. Povsem po naključju je ekipa med sprehajanjem po mestu

Pazardžik odkrila priprave na slovesni zaključek prvenstva na glavnem mestnem trgu in se ji je uspelo prireditve pravočasno udeležiti, medtem ko to francoski ekipi ni uspelo, saj je bila precej daleč na izletu. Napako so organizatorji popravili na večernem banketu, kjer je bila, kot je že običajno, priložnost za druženje mladih modelarjev z različnih koncev Evrope, vzpostavljane novih znanstev in prijateljstev ter zabavo, po stari navadi pa si tekmovalci ob tej priložnosti izmenjujejo tudi reprezentančne majice. Povejmo še, da je zaradi drugih obveznosti Črta Šiftarja, ki je moral Bolgarijo zapustiti pred podelitvijo, njegovo medaljo na podelitvi prevzel mladi perspektivni tekmovalec Jernej Jurhar (DMP).

Slovenska ekipa se je s tokratnega evropskega prvenstva vrnila z velikim pokalom in zlatimi medaljami in tako ponovila dosežek zdaj že starejših kolegov iz leta 1999, ko so v podobni sestavi dva Prekmurca in en Primorec postali evropski prvaki na prvenstvu v Izraelu. S to deželo je povezan tudi dogodek na tekmovalju v Bolgariji, naša ekipa je požrtvovalno pomagala izraelski ekipi pri reševanju

težav s kombijem njihove ekipe, ki se je med večernim iskanjem modelov na pšeničnem strnišču pogreznil tako globoko, da ga je naslednji dan lahko izvel le velik traktor. Člani slovenske ekipe smo jim pomagali z golimi rokami izkopalci vozilo in izraelske kolege prepeljali do hotela v mestu. Slovensko evropsko zlato je tudi dokaz dobrega dela z mladimi na tem področju tehnike pri nas, kar dokazuje tudi naslov svetovnih prvakov s prvenstva v Ukrajini, ko je bil v ekipi tudi Črtov brat Rok.

Naši mladi tekmovalci so se izkazali tudi v nadaljevanju letošnje tekmovalne sezone. Miha se je kot rezerva udeležil tudi letošnjega članskega svetovnega prvenstva v Franciji, kjer je med našimi člani reprezentance dosegel najboljši rezultat, 23. mesto med 115 tekmovalci iz 39 držav, skupaj z Luko pa sta tudi med prvimi sedmimi v mladinski razvrstitvi tekmovalcev za svetovni pokal kategorije F1A v letu 2013. Med tekmovalcem smo, tako iz radovednosti, s pomočjo sodobne tehnologije dobili tudi grob podatek o tem, kakšno pot na tovrstnih tekmovaljih prehodijo in pretečejo tekmovalci in njihovi pomočniki. Kot je lepo videti na zaslonskih izpisih programa SportsTracker za sledenje s pomočjo GPS-signalov, ki sta

ga na svojih Androidnih telefonih med tekmovalcem uporabljala Miha in njegov oče, pomočnik v ekipi, gre v primeru kategorije F1A za šport s kar precej telesne aktivnosti. Miha je med vodenjem modela in iskanjem termike naredil 10,2 km dolgo pot, oče Bogdan pa med iskanjem in vračanjem njegovega in modelov sotekmovalec kar 26,7 km, skupaj torej skoraj 37 km. Ker naši letalski modelarji nastopajo tudi na tekmovanjih, ki potekajo v močnejšem vetru, kot je bilo to letos v Bolgariji, lahko mirno ocenimo, da na takih tekmovanjih in v primeru, da sami poskrbijo za vračanje modelov, opravijo od 10–30 km.

Ob vrnitvi iz 1200 km oddaljene Bolgarije so se člani slovenske reprezentance v Beogradu pod Kalemegdanom poklonili tudi spomenu na našega prvega letalca Edvarda Rusjana, ki je komaj 25-leten svoje življenje leta 1911 v nesreči končal na mestu ob železniški progi, kjer danes stoji spomenik z likom padle ptice. Eden od reprezentantov, Luka, večino svojih domačih treningov opravi na letališču pri Gorici, v zibelki slovenskega letalstva, kjer sta svoje prve lete pred več kot stoletjem izvajala tudi brata Rusjan, danes pa je v bližini gradbišče nove tovarne letal Pipistrel. Z zanimanjem so si člani slov-

enske ekipe ogledali tudi letalski muzej ob beograjskem mednarodnem letališču na Surčinu.

Zaključimo z mislijo izkušenega modelarja Jožeta Titana, že nekaj let zapovrstjo vodje slovenske mladinske reprezentance LZS, mentorja s skoraj 40 leti izkušenj pri prenašanju tovrstnih znanj na mlade rodove, ki je bil in je še vedno tudi mentor vsem trem reprezentantom. Džouži, kot ga kličejo prijatelji, še vedno aktiven tekmovalci z modeli kategorije F1A, rad pove svojim učencem: »Lepo je biti modelar, še lepše pa je tekmovalci s svojimi modeli.« Drži! Jože pa ob kakšnem svojem kiksiju med vodenjem modela položi na srce: »Vidite, zdaj pa sem vam pokazal tudi, kako se česa ne sme narediti.«

Rezultati najboljših

F1A posamično	
1.	Nikita Tsikolenko, RUS
2.	Mikhail Bannikov, RUS
3.	Milda Jakutyte, LTU

F1A ekipno	
1.	Slovenija
2.	Češka republika
3.	Litva

F1B posamično	
1.	Andriy Stefanchuk, UKR
2.	Clement David, FRA
3.	Bojan Gostojić, SRB

F1B ekipno	
1.	Francija
2.	Poljska
3.	Litva

F1P posamično	
1.	Dmitriy Syromytnikov, RUS
2.	Bogdan Krivuts, UKR
3.	Andrey Vyazov, RUS

F1P ekipno	
1.	Rusija
2.	Ukrajina
3.	Nemčija

Ponosno na najvišji stopnici kljub manjši napaki organizatorjev, ki so Zdravljico zavrteli, še preden so tekmovalcem podelili medalje. Črta Šiftarja je na podelitvi nadomeščal Jernej Jurhar.